

ویژگی‌های برنامه و فعالیت‌های پیش‌دبستان

برنامه و فعالیت‌های آموزشی و پرورشی دوره پیش‌دبستانی چگونه برنامه‌ای است؟

اشاره

یکی از مهم‌ترین و مؤثرترین دوران زندگی آدمی، دوران کودکی است؛ دورانی که در آن شخصیت فرد پایه‌ریزی می‌شود و شکل می‌گیرد. کودکان علاوه بر مراقبت جسمانی، نیازمند توجه به همه ابعاد وجودی شامل رشد اجتماعی، عاطفی، شخصیتی و اخلاقی و ذهنی و هوشی و ... هستند. این ابعاد عوامل تعیین‌کننده و اساسی شخصیت انسان‌اند و از دوران کودکی شکل می‌گیرند.

کلیدواژه‌ها: پیش‌دبستانی، برنامه آموزشی، شخصیت کودک، نقش والدین و مربیان

و دبستان، همه کودکان این گروه سنی را حمایت می‌نماید. آموزش و پرورش دوره پیش‌دبستانی سرمایه‌گذاری برای تربیت نیروی انسانی و مولد سرمایه اجتماعی است. فرهنگ‌پذیری و انتقال باورها و ارزش‌های فرهنگی از اوان کودکی آغاز می‌شود. لذا تنظیم برنامه محتوای آموزشی و تربیتی ویژه کودکان بیش‌ازپیش نیازمند دقت و حساسیت است.

یک برنامه درسی دوره پیش‌دبستان که با توجه به سطح رشد، سن و موقعیت کودکان، طراحی و اجرا می‌شود، باید بتواند به سؤالات زیر پاسخ دهد:

- ☞ چه مطالبی باید در کلاس آموزش داده شود؟
- ☞ مهم‌ترین و مؤثرترین راهبردهای آموزش کدام‌اند؟
- ☞ چگونه باید رفتار کودک را هدایت کرد؟
- ☞ چگونه می‌توان با والدین کودک ارتباطی اثربخش برقرار کرد؟

برنامه جامع و کامل برای کودکان:

☞ برنامه‌ای است که در طراحی و اجرای آن به همه ابعاد وجودی کودک به‌صورت متناسب و از نظر حسی، ذهنی، عاطفی اجتماعی و خلاقیت و زیبایی‌شناختی توجه شده و متناسب با سطح توانایی‌های کودک باشد.

☞ اساساً به‌جای تأکید بر محتوا، فعالیت‌محور است؛ یعنی در آن، قصه، شعر، کاردستی، نقاشی، مشاهده، بحث و گفت‌وگو، گردش علمی، اجرای آزمایش و نمایش خلاق فعالیت‌های

آموزش و پرورش دوره پیش‌دبستانی سرمایه‌گذاری برای تربیت نیروی انسانی و مولد سرمایه اجتماعی است

کودک در هر سنی عضوی از جامعه است و به همه جهان تعلق دارد. کودک یک بزرگسال کوچک نیست اما همچون بزرگسال شخصیتی منحصر به فرد است. او ویژگی‌های خاص خود را دارد؛ آفریننده فرداست، عاشق زندگی شاد و پرنشاط است؛ کنجکاو و جویای تازگی‌ها و عاشق کشف کردن و دانستن است، خوش‌بین و امیدوار است و در بیان افکار و احساس، صادق و راستگو است. به اعمال بزرگ‌ترها بیشتر از گفته‌های آن‌ها توجه می‌کند و بزرگسالان آینده‌ای هستند که او خودش را در آن می‌نگرد. نقش الگویی والدین و مربیان در این امر حائز اهمیت است. آموزش پیش‌دبستانی زیربنای اصلی شکل‌گیری شخصیت، هویت، خودپنداره شخصی - تحصیلی و موفقیت‌های بعدی و بخش جدایی‌ناپذیر آموزش دائمی (مادام‌العمر) محسوب می‌شود. آموزش و پرورش از دوره پیش‌دبستانی به‌عنوان پل پیونددهنده خانه

آموزش
پیش‌دبستانی
زیربنای اصلی
شکل‌گیری
شخصیت
هویت،
خودپنداره
شخصی-
تحصیلی و
موفقیت‌های
بعدی و بخش
جدایی‌ناپذیر
آموزش دانه‌می
(مادام‌العمر)
محسوب می‌شود

موجود در محیط بهره می‌برد.
به نقش والدین در آموزش و تربیت
کودکان توجه دارد و بین خانه و کلاس
پیش‌دبستانی در جهت دستیابی به اهداف
ارتباط برقرار می‌نماید.

به افزایش مهارت‌های ارتباطی، توانش
زبانی و آموزش زبان فارسی (زبان معیار) در
کنار زبان مادری، به‌عنوان یکی از مؤلفه‌های
هویت توجه دارد.

به رویکرد تربیتی و انس محور در برنامه
و فعالیت‌های قرآنی و دینی به‌جای آموزش
مستقیم یا تأکید بر محفوظات توجه دارد.

استفاده از کتاب و فعالیت‌های قلم و
کاغذی را به حداقل می‌رساند، بر روش‌های
فعال یاددهی - یادگیری تأکید می‌نماید و
از به کارگیری روش‌های آموزش انتزاعی و
حافظه‌مدار خودداری می‌کند. فعالیت‌های قلم
و کاغذی را یکی از ابزارهای یادگیری می‌داند.
بر اصل شادی، بازی و لذت‌بخش بودن
فعالیت‌ها در دوره پیش‌دبستانی تأکید دارد.

از اتفاقات ساده و فرصت‌هایی که در
کلاس و زندگی واقعی ایجاد می‌شود به‌عنوان
موقعیت یادگیری بهره‌گیری می‌کند.

بر آموزش خواندن و نوشتن و آنباشتن
اطلاعات در دوره پیش‌دبستانی بدون توجه
به شرایط سنی و توان کودک، که تعجیل
در آموزش محسوب می‌شود، اصرار ندارد
و مانع رغبت کودک به ادامه آموزش‌ها در
پیش‌دبستانی و دبستان نمی‌شود.

به کودکان محروم و نیازمند برای
دستیابی به عدالت آموزشی کمک می‌کند.

محیط مناسب را به‌عنوان محرک برای
رشد هوشی، کلامی، اجتماعی، عاطفی و
جسمی کودک فراهم می‌آورد و به فضا و
تجهیزات مناسب برای بازی، بروز خلاقیت،
کاوشرگی و تحرک و نشاط کودکان با تأکید
بر استفاده از امکانات موجود، ساده و در
دسترس در محیط زندگی کودک و طبیعت
پیرامون توجه دارد.

منبع

۱. سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، دفتر برنامه‌ریزی و
تألیف کتب درسی (۱۳۹۵). راهنمای برنامه آموزش و پرورش
پیش‌دبستان. تهران: انتشارات تهران

آموزشی را تشکیل می‌دهد.

درهم‌تنیده است؛ یعنی به‌جای آموزش مستقیم و موضوع
محور، رشته‌های علمی مانند ریاضی، علوم، زبان‌آموزی و ... در
آن جدا از یکدیگرند، اساس کار بر فعالیت فراگیرندگان متمرکز
است و آن‌ها از این طریق، اطلاعات موردنیاز رشته‌های مختلف
را کسب می‌نمایند.

به کودک در حال رشد، فرصت می‌دهد تا سیر طبیعی
رشد خود را طی کند. براساس پختگی کودک، فرصت‌های
یادگیری ایجاد می‌کند و آموزش‌های لازم را ارائه می‌نماید و
مانع تسریع آموزش و یادگیری می‌شود.

پرورش را بر آموزش مقدم می‌داند.
با توجه به سطح رشد، سن و موقعیت کودکان، طراحی و
اجرا می‌شود.

زمینه‌هایی برای مهارت خواندن، نوشتن و حساب کردن
ایجاد می‌کند (پیش‌نیازهای خواندن و نوشتن).

بر تدارک تجارب دست اول برای کودکان تأکید دارد.
بر طراحی از قبل و جدول‌بندی و نظم در برنامه‌ها تکیه
دارد و نسبت به نیازهای کودکان با توجه به موقعیت‌های مکانی
(اقلیمی و بومی) انعطاف‌پذیر است.

در کودکان نسبت به خود و ارتباط با دیگران، یادگیری
و محیط یادگیری نگرش مثبت ایجاد می‌کند تا آن‌ها به خود
مدیریتی و خودکارآمدی برسند.

به فرهنگ بومی - محلی توجه ویژه دارد و از فرصت‌های